

V osrčje zemlje

Dve odpravi: ena belgijska in ena ruska hočeta nanovo proučiti geološki sestav našega planeta in odkriti vse njegove zaklade

Belgijski profesor geologije Kaisin pripravlja ekspedicijsko, ki se je bode udeležiti tudi francoski raziskovalci in ki ji je namen prodreti v doslej še nedosežene zemeljske globine, vsaj v globino 3000 do 4000 m. Na delo pojde ta ekspedicijska po vsej priliki spomladanski prihodnjega leta.

V nasprotju z drugimi znanstveniki, ki menijo, da je zemeljska notranjost že kolikor toliko znana, misli Kaisin, da bi vrtna dela že v omenjenih globinah pripravila svetu marsikakšno presenečenje. Ta vrtna dela se bodo izvršila v Arde, kjer upa Kaisin naleteti tudi na nova premovalna najdišča.

Zanimivo je, da se pripravljajo na slična

podjetja istočasno tudi Rusi, samo da pojdejo ti še hitreje na delo. Pri tem jim ne bo ovirala niti najhujša zima, ker so mnenja, da je že v razmeroma majhni globini dovolj toplo. Povod za te priprave so poskusi z neko vrsto bajanice, ki so jih izvršili pred nedavnim moskovskim učenjaki. S temi poskusi so dognali, da morajo biti na raznih krajih ruske Evrope in Azije ogromna ležišča zlata, platine, radioaktivnih rud, živega srebra in petroleja. Umljivo je, da jih sedaj peče, ta ležišča odkriti tudi osebnost. V to svrhu so organizirali več raziskovalnih skupin, ki bodo izvršile izkopavanja in vrtnanja s skrajno pospešitvijo. Moskovski kemični laboratorij razpolaga z novimi razstrelivi, ki omogočajo hitro prodiranje v zemeljske globine.

Tako prihaja po morskih globinah in ozračnih višinah na vrsto tudi globina zemlje, ki nam je razmeroma še najmanj znana. Doslej smo glede njene zgradnje navezani na bolj ali manj duhovite hipoteze, ki utegnejo biti resnične ali pa tudi pogrešne. Jasnost nam more kakor povsod prinesiti samo raziskovanje na licu mesta in to ne bo samo velikega znanstvenega pomena, temveč utegne tudi po gospodarski važnosti prekositi vsa raziskovanja v ozračju in v morju.

Ponesrečen vzlet v stratosfero

Jean Piccard in njegova žena sta priletela živa in zdrava na tla

V torek zjutraj sta se dvignila v zrak z namenom, da dosežeta stratosfero. Američan Jean Piccard, brat slovitega belgijskega profesorja, in njegova žena Jeanetta. Vzletu, ki so ga v Ameriki dolgo pripravljali, je prisostvovala množica kakšnih 40 tisoč oseb, med njimi tudi tvorničar Henry Ford. Balon »Ascensione« se je v začetku mirno dvigal.

Start sam na sebi je bil velik dogodek za zvedave Američane. Znanci in prijatelji Jeanne Piccarda so bili polnoštevilno zbrani na vzletišču. Med njimi sta mahala očetu in materi v pozdrav tudi njuna dva sinova, katerih prvi je star 10, drugi pa 8 let.

Jean Piccard in njegova žena Jeanetta sta bila ves čas dvigavanja v radiotelegrafski zvezi z avtomobilom, ki je imel na zemlji pod njima prejemne in oddajne naprave. Teko so na zemlji lahko kontrolirali položaj balona, v balonu pa so vsak trenutek imeli navodila, kako velja ravnati, da se ne zgodi kaj neprijetnega. Jean Piccard je bil tudi razgledal, da se bo ustavil v balonu v višini 16.000 m nad zemljo, kjer bo nekaj časa proučeval problem kozmičnih žarkov.

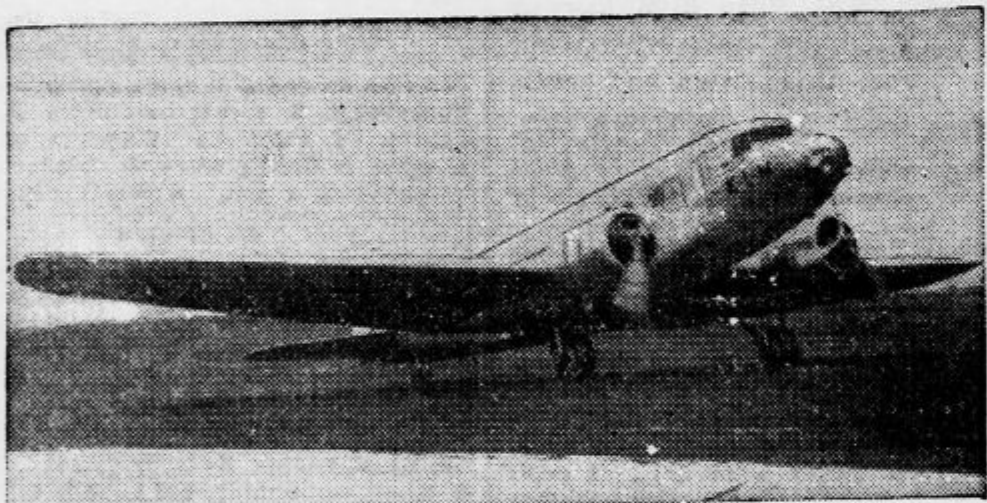
Njegov načrt pa se ni posrečil. Ko je namreč balon »Ascensione« dosegel višino 10 milj nad zemljo, je nastala eksplozija.

Plašč balona se je popolnoma raztrgal in balon je padel na zemljo. Gondola s Piccardovim bratom in njegovo ženo je priletela v neki gozd v okolici Cadiza, kjer so ga ljudje kmalu našli. Vsi so seveda bili prepričani, da sta Piccard in njegova žena mrtva. Dejanski položaj pa je bil ravno nasproten. Ne Piccard ne njegova žena nista bila ranjena in sta po čudežnem naključju ušla smrti. Pravita, da se imata za svoje življenje zahvaliti edinoletni konstrukciji gondole, ki je napravljena iz neke posebne aluminijaste mešanice.

Balon se je pri padcu na zemljo zapel v veje nekega drevesa, kar je trdoto padca omililo. Ko je gondola oplazila drevesne veje, je Piccard naglo vrget na tla dve bateriji, ki jih je imel pri sebi. Navzlic temu je prišlo do eksplozije. Piccard in njegova žena sta se zaradi hudega udara na zemljo onesvestila. Ko sta prebolela pretresljaj, pa sta takoj pohitela k instrumentom, o katerih pravita, da so ostali celi.

Jean Piccard je brat belgijskega znanstvenika Avgusta Piccarda, s katerim sta prišla kakor dvojčka na svet. Oba sta si zelo podobna, sta nad dva m visoka ter imata ozke in dolge glave. Oče obeh Piccardov živ: še danes ob Zenevskem jezeru in je star nad 100 let.

Zmagovalcema za petami

V zračni tekmi Anglija—Avstralija sta bila zmagovalcema Scottu in Blacku za petami Holandca Moll in Parmentier. Na sliki vidimo njuno letalo

Dva, ki nista prišla na cilj

V veliki mednarodni tekmi London—Melbourne sta postala letalca Gilmann in Balnes žrtvi svojega poklica. Ubila sta se, ko sta treščila z aeroplanom na zemljo

Drag poljub

29 letna Ethel Francisoza iz Londona je tožila posestnika Alfreda Browninga, da je uničil nje zakon. Browning šteje že 57 let, a je Francisoza, ki je bila poročena z majhnim uradnikom, začel zasledovati s svojo ljubeznijo. Zaman se ga je otepala, pogumno je lezel za njo in ji pisal pismo za pismo. Eno teh pismen je prišlo Francisu v roke in od tega dne med zakonca ma ni bilo več miru.

Nekega večera se je zgodilo, da je Browning srečal mlado ženo v gledališču in ji pritisnil poljub na čelo, čeprav se ga je branila z vsem štirimi. Ni vedel, da je bil moč po'eg nje njen mož. Ta poljub je dal povod za tožbo, ki se je končala z ločitvijo zakona. Sedaj pa je lepa Ethel zahtevala odškodnino za poljub, ki ji je razdril zakon. Sodnik je menil, da ima čisto prav in je Browninga obsodil na 500 funtov odškodnine. To je toliko, da si bo Browning v bodoče menda premislil počenjati še takšne stvari.

Politik in karikaturist

V Londonu sta otvorila slikarja Derso in Kelen razstavo političnih karikatur. Otvoritvi je prisostvoval tudi zunanji minister Simon, ki je delal dovtopen, da spozna vsakogar med karikaturci — razen samega sebe. Dodal je še, da bi morali biti karikaturni hvaljevalci vsi politiki, ki si žele malo nesmrtnosti.

Slepemu pisatelju je vrnil vid

Pred nekaj dnevi je znani curiški specialist za očesne bolezni prof. Vogt izvršil nad sloviti švedskim pisateljem in zdravnikom dr. Axelom Munthejem operacijo, ki je temu vrnila vid. Pisatelj je bil namreč že leta slep.

Dr. Axel Munthe

Munthe ostane še nekoliko dni v Curihu. S precej kompliciranim kirurškim posežkom je postal Munthe sposoben, da je s pomočjo naravnih svet zasledal svet okoli sebe, a zdaj se mu je vid že toliko izboljšal, da more z naočniki celo spet čitati in pisati. Na vprašanje nekega časnika, kaj je dejal pisatelj v trenutku, ko je spregledal, je prof. Vogt odvrnil, da se tega ne spominja. Nekaj sta sicer govorila, a sta bila tako razburjena in srečna, da sta oba pozabila na svoje besede.

Scott — plemenitaš

Angleški kralj je povzdignil letalca Scotta zmagovalca v zračni tekmi London—Avstralija v plemenitaški stan. Ze doslej se je redno dogajalo, da so bili drugi uspešni rekorderji odlikovani na takšen način za usluge, ki so jih s svojimi pogumnimi dejanji izkazali domovini.

Jesenska moda

Z značilnim klobukom, ki ga letos srečujemo skoro pri vsakem koraku

PRAVKAR IZBILA STEVILKA ILUSTRIRANE TEDENSKE REVLIJE

„ZIVLJENJE IN SVET“

PRIODBUJE NASLEDNJE ZANIMIVOSTI

Slika na ovitku: KAKšno VREME JE ZUNAJ? (Foto)

Naslovná slika: RAYMOND POINCARÉ

RAYMOND POINCARÉ — ZELEZO IN JEKLO V ZNANOSTI IN TEHNIKI (tma, konec) — NEPOTREBNE IZGUBE — Dr. Fred Crobath: IZ KRANJA V CHICAGO (8) — REZILJO V MOZGANIH — AVTOMOBILSKE CESTE IZ RUSLJE NA NORVEŠKO — SLIKE IZ ZIVLJENJA IN SVETA — OTROK IN OPICA — O SPANJU RASTLIN (o-č) — Margita Matches: DIVJI PARADIZ (40) — CLOVEK IN DOM (Steklo, ki ne počni na ognju) — TEHNIČNI OZBORNİK (Problemi gledanja v daljavo — Kratke tehniške novosti) — SAH — NEKAJ ZA VSE — ZA MISLECE GLAVE — HUMOR — ADAMSON — KRIZALJKA Z OBRATNI-CAMI — ANEKDOTE

»ZIVLJENJE IN SVET« se naroča pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, ter stane na leto (dve knjigi) 80 Din, za pol leta (ena knjiga) 40 Din, za četrt leta 20 Din, Posamezni zvezki se dobivajo po 2 Din.

TELEFON št.: 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Napad na atome

Odkritje umetnega radija

V velikem amfiteatru londonske Kraljeve akademije so imeli te dni pomemben večer. Dva velika znanstvena duhova, prof. Gowland Hopkins, in mlada gospa Joliot-Curiejeva, bdi slavne odkriteljice radija, sta govorila o najnovejših odkritjih znanosti o radioaktivnih prvinah.

Leto 1934. je dejal prof. Gowland, bo zapisano za večno v zgodovini človeškega rodu. To je leto znamenj in čudežev, o katerih n-majo milijoni ljudi okrog njih seveda nobenega pojma. Na dveh različnih točkah, v Parizu in Rimu, je uspelo v tem letu skoraj istočasno ravadne snovi, kakor baker in železo, z umno zamišljenimi metodami spremeniti v radioaktivne snovi. Znanost bo kmalu prišla do tega, da bo dragocene lastnosti radija ustvarjala poljubno v laboratoriju. A še več nego praktična stran tega odkritja je vredno novo spoznanje o notranji zgradnji atomov, ki so temeljni kamni vse sile in snovi na svetu.

Ga. Joliotova je v svojih izvajanjih povedala najprej to, da je minilo komaj 38 let, odkar so odkrili žarilnost snovi, kar je dovelo do odkritja radija po njeni slavni materi. Dolgo časa si pravega bistva teh žarkov niso znali razlagati, dokler ni profesor Rutherford, ki je bil baš častni predsednik te znanstvene seje, ugotovil, da

nastajajo po samovoljnih eksplozijah v atomih tako zvanih radioaktivnih elementov. Ti atomi razpadajo in izstreljujejo pri tem neskončno majhne temeljne delce samih sebe. Zakonca Joliotova v Parizu in prof. Ferni v Rimu so namenili izstrelke teh razpadajočih prvin na elemente, ki ne razpadajo sami po sebi, in so dosegli, da so začeli tudi ti razpadati, da so postali sami radioaktivni. Ta uspeh je dal življenje novi misli, ki zveni danes morda še neverjetno, a bo postala kmalu splošna last znanosti: redki in dragi radioaktivni elementi zemlje nikakor niso izjema med prvimi, kakor smo mislili doslej. Mnogo znamenj namreč kaže, da so izjema rajši snovi, katerih atomi ne razpadajo, pa čeprav je teh snovi na zemlji večina. Pretežni del elementov je bil nekoč tudi na zemlji radioaktiven, kakor je to uro morda na drugih zvezdah. Povsem mogoče je, da se vrne tudi za našo planetno domovino ura ko bodo navadne prvine redkost, radioaktivne pa običajne.

»Potujemo skozi skrivnosti. Devet in dovedeset odstotkov gradbenih snovi sveta nam je še neznanih!« S tem zgoščencem, pomembnim stavkom je prof. Rutherford zaključil izvajanja mlade znanstvenice, ki so jih vsi prisotni sprejeli z burnim plaskanjem.

V osmih dneh okoli sveta

Velik načrt v mednarodnem zračnem prometu

Družbi Pan American Airways v New Yorku in londonska Imperial Airways sta se sporazumeli zaradi vzajemnega zračnega prometa okoli sveta v osmih dneh. Promet na progi naj bi se oživilovil že v prihodnjem poletju.

Sedanji načrt pravi, da bi ameriška zrakoplovna družba oskrbovala prevoz potnikov s svojimi veleletali, v katerih je prostora za 32 oseb, na progi New York — Evropa. Pot bi šla čez Bermudske otoke in Azore v Portsmouth. Tam bi potnike prevzela evropska centrala ter bi jih transportirala dalje čez evropski kontinent in v Azijo.

Angleška Imperial Airways bi skrbela za prevoz iz Corka na Irskem v St. John na Novem Fundlandu in od tam čez Kanado v Britsko Viktorijo, kjer bi potnike prevzela zopet ameriška letala iz San Franciska. Pan American Airways pa bi tudi skrbela za progo čez Aljasko in Aleute v Petropavlovsk na sibirskem ozemlju. Od tam bi se vožnja zopet nadaljevala v Jokohamo in naprej po japonskem ozemlju. Pot čez Tihi ocean bo preizkusil baje

sam Lindbergh, proučili pa bodo tudi možnost zveze iz San Franciska čez Honolulu, Boninske otoke in Manila. Ameriška in angleška letalska družba se bosta v ta namen posvetovali prvenstveno z vodstvom ruskega in nemškega letalstva. Če pride med temi štirimi centralami do sporazuma, je upati, da se bo začel reden letalski promet okoli sveta v osmih dneh že v prvi polovici prihodnjega leta.

General Georges

Ki je bil pridoljen našemu blagopokojnemu kralju Aleksandru kot adjutant in je bil hudo ranjen od kroglj Kelemen-Georgijeva, bo le ostal pri življenju

A NEKDOTA

Zgodilo se je, da je Adela Sandrockova v svoji nepreračunljivi muhavosti nekoč zaigrala »Hamleta«. O tej viogi je poznal večkrat pripovedoval, da je bil Hamlet edini moški, ki ji je prinesel nekaj denarja.

VS AK DAN ENA

»Mamica, kadar boš zopet kupovala otroka, kupi vendar zamorka!«
»Čemu zamorka?«
»Da boš napravila očetu veselje.«

Nedostavljivo truplo

Dumajski listi poročajo, da je brzovlak od tam pripeljal v Sofijo zapечат vagon, v katerem je bilo po tovrstnem listu truplo. Naslov prejemnika ni bil bogve kako točen, zato je železniška uprava čakala nekoliko dni, da bi se interesent sam javil. Ker ga ni bilo od nikoder, je zadevo sporočila policiji, ki je ugotovila, da bi moral dobiti truplo neki kmet iz okolice Tirnova. Ko so ga obvestili, da bi moral za truplo, ki je bilo truplo njegovega sina, plačati 98.000 levov povzeta, je prevzem odklonil in odšel. Med tem je policija dognala, da je bil mrtvec 22 letni dijak, ki je umrl na Dumaju med težko operacijo lobanje. Njegova soročenka, ki ga je spremljala na Dumaju, je postala njegove telesne ostanke po povzetju njegovim staršem na Bolgarskem. Ker so ti prevzem odklonili, ni ostalo železniški upravi nič drugega, nego da plača še stroške za pogreb. Škoda pa trpi tudi špediter, ki je izvršil prevoz.

Barthoujeva knjižnica

Pariški listi poročajo, da je ostavil Louis Brathou dragoceno knjižnico, ki jo cenijo na 30 milijonov frankov. Začasno oskrbuje knjižnico neki bivši Barthoujev uradnik. V ostalem je Barthou določil za izvršitelja svoje oporoke sedanjega policijskega prefekta v Strasbourgu Rolanda Marcela, dalje navnetelja kriminalnega oddelka v francoskem pravosodnem ministstvu Liorxu in svojega nekdanjega kabinetskega čelca Lamirota.

